



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 667/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Birtler Garden, s. r. o.**, Ernestova bašta 5, Nové Zámky, IČO 47 399 481, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Šutkom, Ernestova bašta 7, Nové Zámky, proti postupu Okresnej prokuratúry Nové Zámky pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľky o zrušenie príkazu na zaistenie nehnuteľnosti v konaní vedenom pod č. k. I PO-V-7/2022/4404-2 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. júla domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. I PO-V-7/2022/4404-2 (ďalej len „napadnuté konanie“). Žiada tiež o vyslovenie príkazu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že príkazom okresnej prokuratúry č. k. I POV-V-7/2022/4404-2 z 26. augusta 2022 vydaným podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „príkaz“) boli zaistené nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve sťažovateľky, keďže podľa okresnej prokuratúry zistené skutočnosti v rámci vedeného trestného konania nasvedčovali tomu, že tieto sú výnosom z trestnej činnosti. Sťažovateľka poukazuje na to, že v poradí už druhou žiadosťou z 8. apríla 2024 sa domáha zrušenia, resp. obmedzenia príkazu

okresnej prokuratúry (prvá žiadosť sťažovateľky podaná 7. septembra 2022 bola okresnou prokuratúrou zamietnutá, pozn.), s poukazom na § 96a ods. 8 prvú vetu Trestného poriadku v spojení so štvrtou vetou daného odseku, podľa ktorého „*ak sa žiadosť zamietla, vlastník nehnuteľnosti ju môže, ak neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná...*“. Svoju žiadosť odôvodnila tým, že hrozí vyhlásenie konkurzu na jej majetok, keďže v roku 2023 a 2024 nemala žiadny príjem, avšak náklady sa jej neznížili, a tým jej hrozí predĺženie. Dňa 3. júna 2024 (2 mesiace po podaní žiadosti o obmedzenie príkazu, pozn.) adresovala okresnej prokuratúre písomnú urgenciu v napadnutom konaní, poukazujúc na § 96a ods. 8 Trestného poriadku, podľa ktorého sa má o predmetnej žiadosti rozhodnúť bezodkladne. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) podaním z 26. júna 2024 upovedomil sťažovateľku o tom, že dozorujúci prokurátor v jej trestnej veci čerpal v danom období 2024 dovolenku a následne odišiel do dôchodku, čím bola vec 1. júna 2024 pridelená novému dozorujúcemu prokurátorovi. Predmetný spis sa v čase podania ústavnej sťažnosti nachádzal na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) z dôvodu podania obvinených podľa § 363 Trestného poriadku, o ktorom sa koná prednostne. Krajská prokuratúra tiež pripustila, že o žiadosti sťažovateľky nebolo rozhodnuté v primeranej dobe.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka tvrdí, že nečinnosťou okresnej prokuratúry došlo k porušeniu ňou namietaných práv (bod 1 odôvodnenia tohto uznesenia), keďže o jej žiadosti o obmedzenie príkazu malo byť rozhodnuté bezodkladne. Príkazom je blokovaný nehnuteľný majetok vo výlučnom vlastníctve sťažovateľky, ktorý slúžil na vykonávanie jej podnikateľskej činnosti. Dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté ani v trestnom konaní, na ktorý sa okresná prokuratúra vo vydanom príkaze odvoláva, čím dochádza k neprimeranému zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľky, ktorej hrozí konkurz, resp. zánik.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. Vyjadrenie generálnej prokuratúry:

5. Vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval za vhodné požiadať okresnú prokuratúru o vyjadrenie sa k jej obsahu (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), ktoré v mene okresnej prokuratúry podala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pod č. 2GÚp 82/24/1000-3 z 21. augusta 2024.

Generálna prokuratúra v podstatnej časti svojho vyjadrenia uviedla chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných pri rozhodovaní o v poradí druhej žiadosti sťažovateľky o zrušenie príkazu okresnej prokuratúry č. k. I PO-V-7/2022/4404-2 z 22. augusta 2022 na zaistenie nehnuteľností podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľka 9. apríla 2024 doručila okresnej prokuratúre žiadosť o obmedzenie príkazu. Keďže okresná prokuratúra o tejto žiadosti nerozhodla, sťažovateľka listom z 3. júna 2024 urgovala okresnú prokuratúru, aby o jej žiadosti o obmedzenie zaistenia nehnuteľností bezodkladne rozhodla. Posudzujúc podanie sťažovateľky ako žiadosť o odstránenie prierahov, okresná prokuratúra túto žiadosť predložila 5. júna 2024 na ďalšie konanie krajskej prokuratúre, ktorá listom č. k. 2 KPt 238/24/4400-2 z 26. júna 2024 sťažovateľke oznámila, že o jej žiadosti o obmedzenie zaistenia nehnuteľností síce nebolo rozhodnuté v primeranej lehote, avšak došlo k tomu z objektívnych dôvodov. Krajská prokuratúra totiž považovala konanie o návrhu obvinených na zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré obvinení iniciovali 25. mája 2024, za konanie prednostné, až po ktorého ukončení bude možné o žiadosti sťažovateľky rozhodnúť. Na základe návrhu obvinených generálny prokurátor uznesením z 8. augusta 2024 zrušil rozhodnutie okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažností obvinených proti uzneseniu o vznesení obvinenia a prikázal jej o nich znova konať. Uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia ostalo nedotknuté. Okresná prokuratúra, majúc za to, že dôvody príkazu na zaistenie nehnuteľností trvajú, uznesením č. k. 1 P v 8/22/4404-126 z 8. augusta 2024 žiadosť sťažovateľky z 8. apríla 2024 podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla. Proti uzneseniu okresnej prokuratúry je prípustná sťažnosť, o ktorej, ak ju sťažovateľka podá, bude podľa § 191 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 2 ods. 3 Trestného poriadku konať a rozhodovať sudca pre prípravné konanie.

5.1. Generálna prokuratúra uviedla, že okresná prokuratúra rozhodla o žiadosti sťažovateľky podanej 8. apríla 2024 uznesením z 8. augusta 2024, teda za štyri mesiace. Zákonný imperatív o bezodkladnosti konania o žiadosti sťažovateľky tak nebol naplnený, na druhej strane však nie každý zásah do základných práv má obligátne ústavnoprávnu kvalitu. Podľa názoru generálnej prokuratúry vzhľadom na závažnosť (dočasné obmedzenie vlastníckeho práva) a krátku dobu konania (štvormesačná doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľky o obmedzenie zaistenia) k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nedošlo. Je evidentné, že okresná prokuratúra a krajská prokuratúra uprednostnili konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku (konanie podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku) pred konaním o žiadosti o obmedzenie zaistenia nehnuteľností. Generálna prokuratúra poukázala aj na to, že v sťažovateľkinej veci nie sú splnené podmienky na aplikáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresná prokuratúra, ktorej postupom malo dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, nespĺňa v tuzemskom systéme trestného práva procesného atribúty nezávislého súdu v zmysle uvedeného článku dohovoru. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti generálna prokuratúra ponecháva vyhodnotenie intenzity už odstráneného zásahu do práv sťažovateľky okresnou prokuratúrou ústavnému súdu (m. m. napr. III. ÚS 680/2021, III. ÚS 652/2022, III. ÚS 666/2023).

III.2. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti:

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98,

I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri hodnotení, či došlo k porušeniu predmetných práv, ústavný súd v súlade s judikatúrou ESLP berie do úvahy i) zložitosť veci vrátane povahy sporu a jeho významu pre účastníka konania; ii) správanie účastníka konania a iii) postup súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

9. Z § 96a ods. 8 Trestného poriadku vyplýva, že vlastník nehnuteľnosti, ktorá bola zaistená, má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia. O takejto žiadosti musí v prípravnom konaní prokurátor bezodkladne rozhodnúť. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť. Ak sa žiadosť zamietla, vlastník nehnuteľnosti ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná.

10. Rozhodovanie o zrušení zaistenia nehnuteľnosti v trestnom konaní nemožno považovať za právne zložité. Ústavný súd nezistil, že by dĺžka rozhodovania o návrhu sťažovateľky bola spôsobená skutkovou zložitou. Navyše, je potrebné uviesť, že v rámci výkonu dozoru prokurátora nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní je prokurátor povinný v priebehu celého prípravného konania skúmať trvanie dôvodov zásahu do práv dotknutých subjektov trestným konaním vrátane zaisťovacích úkonov. Ak by boli zistené skutočnosti odôvodňujúce zrušenie zaistenia nehnuteľnosti, prokurátor ich musí bezodkladne zohľadniť, a to bez ohľadu na to, či sa oprávnená osoba domáha zrušenia ich zaistenia. Sťažovateľka neuvádza, či k dĺžke rozhodovania svojím správaním neprispela.

11. Funkcia vlastníctva spočíva v tom, že rovnako ako prvok zabezpečenia osobnej slobody v právnom štáte požíva osobitnú ochranu a je nedotknuteľné (PL. ÚS 29/05, IV. ÚS 281/2022). Trestný poriadok zakotvuje množstvo úkonov a inštitútov, ktorých realizácia v trestnom konaní je vždy spojená so zásahom do základných práv a slobôd zúčastnených subjektov trestného konania, pričom od intenzity zásahu sa odvíja aj prísnosť právnej úpravy, ktorá reguluje uplatnenie tohto inštitútu (II. ÚS 534/2021). V tomto prípade sa prísnosť právnej úpravy a zvýšená ochrana vlastníctva pretavuje do povinnosti rozhodnúť o návrhu na zrušenie zaistenia nehnuteľností bez odkladu, ako aj v práve žiadať o periodickú kontrolu oprávnenosti a trvajúcej dôvodnosti zaistenia. Nie je však úplne namieste prirovnávať naliehavosť rýchlosti rozhodovania o väzbe, kde je predmetom zásahu osobná sloboda jednotlivca, k potrebe rýchlosti rozhodovania o zaisťovaní inštitútu, ktorý predstavuje zásah do vlastníctva, ako to naznačila sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti. Zaistenie nehnuteľnosti v trestnom konaní síce obmedzuje vlastníka nehnuteľnosti v nakladaní s jeho majetkom, nemá však vplyv na výkon ostatných oprávnení

tvoriacich obsah vlastníckeho práva, nepredstavuje teda úplné pozbavenie vlastníckeho práva a má dočasnú povahu (IV. ÚS 608/2022).

12. Ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, ide o zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil takú možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

13. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu sudcu alebo iného štátneho orgánu. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy [I. ÚS 63/00 (ZNaU 21/01), II. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, II. ÚS 24/04, IV. ÚS 290/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 266/2021 (ZNaU 88/2021, I. ÚS 531/2023)].

14. V tejto súvislosti ústavný súd tiež poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní či inom konaní pred orgánom verejnej moci má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. i práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Na kratšie obdobia nečinnosti orgánu verejnej moci ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01, II. ÚS 129/06, I. ÚS 287/2017).

15. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrenia generálnej prokuratúry a ostatného spisového materiálu nezistil žiadny rozpor v opise skutkového stavu a chronologického priebehu napadnutého konania. Sťažovateľka doručila svoju v poradí druhú žiadosť o obmedzenie príkazu okresnej prokuratúre 8. apríla 2024, priebeh napadnutého konania urgovala písomným podaním z 3. júna 2024. Krajská prokuratúra podaním č. k. 2 KPt 238/24/4400-2 z 26. júna 2024 oznámila sťažovateľke, že o jej žiadosti zatiaľ nebolo rozhodnuté, keďže 22. mája 2024 jej bola doručená žiadosť obvinených [REDAKOVANÉ] (konateľ sťažovateľky, pozn.) a [REDAKOVANÉ] na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku, na základe ktorého si krajská prokuratúra vyžiadala kompletný na vec sa vzťahujúci spisový materiál na účel jeho predloženia generálnej prokuratúre s vlastným stanoviskom k podanému návrhu. Je zrejmé, že sťažovateľka pristúpila k podaniu ústavnej sťažnosti, v ktorej existenciu zbytočných prietahov videla v postupe okresnej prokuratúry v čase, keď prebiehalo na generálnej prokuratúre prednostné konanie o návrhu obvinených. Spisový materiál sťažovateľky sa tak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (8. júla 2024) nachádzal mimo dispozície okresnej prokuratúry, a to od 7. júna 2024 na krajskej prokuratúre v súvislosti s podanou sťažnosťou na prietahy v napadnutom konaní a následne na generálnej prokuratúre v súvislosti s rozhodovaním o podanom návrhu obvinených podľa § 363 ods.1 Trestného poriadku, ktorá rozhodla uznesením č. k.

IV/1 PZ 238/24/1000-7 a č. k. IV/1 PZ 239/24/1000-6 z 8. augusta 2024). Okresná prokuratúra v napadnutom konaní rozhodla o žiadosti sťažovateľky o zrušenie príkazu na zaistenie nehnuteľnosti uznesením č. k. 1Pv/8/22-4404-126 z 8. augusta 2024, ktorým túto zamietla (4 mesiace od podania návrhu, pozn.).

16. Ústavný súd komplexným posúdením veci sťažovateľky zistil, že hoci okresná prokuratúra v napadnutom konaní nerozhodla o žiadosti sťažovateľky o zrušenie príkazu v súlade so zákonnou dikciou „bezodkladne“ (§ 96a ods. 8 druhá veta Trestného poriadku), rýchlosť a plynulosť jej postupu bola ovplyvnená objektívnou okolnosťou (personálna zmena dozorujúceho prokurátora), no najmä nemožnosťou okresnej prokuratúry disponovať so spisovým materiálom po dobu 2 mesiacov. Z už uvedeného je zrejmé, že v posudzovanom prípade je potrebné primeranosť dĺžky konania v súvislosti s namietaným porušením základného práva posudzovať v rámci objektívnych okolností, ktoré sťažovateľka opomína. Nevyhnutným sa javí aj zohľadnenie subjektívneho správania sa jedného z obvinených, ktorý je konateľom sťažovateľky a ktorý 22. mája 2024 inicioval návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia okresnej prokuratúry v prípravnom konaní podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku, čím tiež *de facto* ovplyvnil dĺžku napadnutého konania. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že účastník konania môže využívať všetky procesné úkony, ktoré má podľa príslušných procesných predpisov k dispozícii vrátane opravných prostriedkov, musí však rátať s tým, že ich uplatnenie zároveň predlžuje dĺžku konania (I. ÚS 49/20215, I. ÚS 163/2021).

17. Prihliadajúc na povahu napadnutého konania, jeho celkovú dĺžku (4 mesiace), ako aj na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd uzatvára, že prietahy v postupe okresnej prokuratúry nedosiahli takú intenzitu, že by bolo možné dospieť k záveru o zbytočných prietahoch a ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľkou namietaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Osobitne, čo sa týka namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd dodáva, že v uvedenom ustanovení dohovoru je zakotvené právo ochraňujúce osoby pred zásahmi orgánu naplňajúceho atribút nezávislého súdu. Prokuratúra túto vlastnosť nespĺňa (III. ÚS 680/2021), preto čl. 6 ods. 1 dohovoru na okolnosti predmetnej veci nie je aplikovateľný, na čo správne v bode 5 poukazuje i generálna prokuratúra.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu